

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Організація туристичних подорожей та екскурсійно-анімаційної діяльності»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Факультет	Географії, історії та туризму
Кафедра	Географії і туризму
Семестр	2
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська

Викладач	к. геогр. наук, доц. Романів Андрій Степанович
Контактна інформація	romanivrivne@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Освітній компонент «Організація туристичних подорожей та екскурсійно-анімаційної діяльності» є базовою дисципліною в підготовці фахівців туристичної індустрії, що комплексно підходить до питання організації туристичних подорожей, організації екскурсійно-анімаційних програм як з точки зору учасників туристичного ринку, так і самостійно організованих туристів. Вивчення дисципліни дає змогу майбутньому фахівцю: здійснювати дослідження туристичної дестинації в комплексі з метою можливої організації подорожі, туристичного походу, екскурсії; аналізувати статистичну інформацію; оптимально підбирати транспортний маршрут, вид транспорту, здійснювати он-лайн бронювання квитків; підбирати засоби розміщення в залежності від уподобань, рівня доходів учасників подорожі; організовувати харчування під час подорожі, екскурсійну та анімаційну програму турів; знати та застосовувати правила та порядок оформлення туристичних документів, виконання всіх видів туристичних формальностей тощо.</p>
Мета та цілі	<p>Формування теоретичних, професійних знань і практичних навичок щодо умов та принципів формування програми туристичних подорожей і екскурсій; технології організації туристичних подорожей, екскурсій, анімаційних програм і шоу; організації транспортних перевезень під час подорожей тощо.</p> <p><i>Основні цілі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • здобуття практичних навичок формування асортименту туристичного продукту (турів), етапів планування туристичних подорожей, програмного їх забезпечення, розробки екскурсій та анімаційних заходів; • оволодіння знаннями щодо сучасного стану ринку перевезень туристів на авіатранспорті, класів перельоту, системи тарифікації та пільг на послуги, технології обслуговування туристів і організації чартерних рейсів; • набуття професійних знань та навичок щодо технології та організації

	<p>туристичних подорожей; страхування в туризмі; визначення прав і обов'язків туристів, умов виконання претензійної роботи в туризмі; параметрів створення турпродукту підприємства, форм активізації туристів, умов бронювання туристичного обслуговування.</p> <ul style="list-style-type: none"> отримання знань і вмінь щодо принципів формування програм перебування туристів, включення різновидів програмних заходів, анімаційних програм та екскурсій відповідно до: мети подорожі, запитів споживачів, сезонності, атрактивності маршруту тощо.
<p>Результати навчання</p>	<p>Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність організувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації. Здатність до організації екскурсійно-туристичних подорожей виходячи з регіональних пріоритетів розвитку туризму й забезпечення безпеки туристів у звичайних та форс-мажорних обставинах</p>
<p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації. Здатність до організації екскурсійно-туристичних подорожей виходячи з регіональних пріоритетів розвитку туризму й забезпечення безпеки туристів у звичайних та форс-мажорних обставинах.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Туризмологія», «Теорія та практика рекреаційно-туристичного природокористування», «Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. Туристична подорож як комплекс туристичних послуг.</p>	<p>Поняття туристичної подорожі, туристичного походу. Види туристичних послуг. Туристичні послуги з організації подорожей. Планування туристичних подорожей. Технологічний процес підготовки, реалізації та проведення турів. Основні етапи під час підготовки, реалізації та проведення турів. Організація туристичного обслуговування різних типів споживачів. Принципи формування програм проведення турів. Чинники що визначають програми турподорожей.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>2. Використання засобів розміщення при організації турподорожей.</p>	<p>Класифікація засобів розміщення. Характеристика засобів розміщення. Загальні вимоги до засобів розміщення. Особливості розміщення туристів в транспортних турах. Організація взаємодії туристських підприємств з засобами розміщення.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>

3. Транспортні послуги в туризмі.	<p>Характеристика транспорту та транспортних систем. Взаємодія туристичних та транспортних підприємств. Використання автомобільного транспорту в туризмі. Використання особистого транспорту туриста під час організації подорожей. Перевезення туристів авіаційним транспортом. Техніко-економічні особливості авіаційного транспорту і організації перевезень пасажирів. Матеріально-технічна база авіаційного транспорту. Умови перевезення пасажирів і багажу повітряним транспортом. Схеми взаємодії туристських фірм і авіакомпаній. Правове забезпечення перевезень повітряним транспортом. Перевезення туристів на залізничному транспорті. Техніко-економічні особливості залізничного транспорту та його роль в обслуговуванні туристів. Матеріально-технічна база залізничного транспорту і організація її експлуатації. Перевезення туристів регулярними пасажирськими потягами. Організація подорожей у спеціалізованих туристсько-екскурсійних потягах. Приклади використання залізничного сполучення в туристичній індустрії. Перевезення туристів на водному транспорті. Техніко-економічні особливості водного транспорту та його роль в системі обслуговування туристів. Матеріально-технічна база водного транспорту і організація її експлуатації. Туристичні подорожі водним транспортом. Туристичні подорожі на спеціально найнятих туроператорами водних засобах перевезень. Взаємодія туроператорів і судновласників в організації перевезень туристів.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
4. Організація проведення багатоденних походів.	<p>Особливості організації походів. Формування груп туристичних походів, розподіл обов'язків. Вибір маршруту. Складання кошторису походу, підготовка похідної документації. Технологічні особливості проведення походу. Організація харчування. Групове та індивідуальне спорядження походів. Організація харчування під час подорожей та походів. Методика оцінка складності походів.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
5. Туристичні формальності під час подорожей.	<p>Види туристських формальностей під час подорожі. Паспортно-візові формальності. Митні формальності. Санітарні (медичні) формальності. Страхування в туризмі. Види страхування.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
6. Сутність екскурсій та їх класифікація. Організація екскурсійних послуг на туристичних підприємствах.	<p>Сутність екскурсійної діяльності. Екскурсія в системі рекреаційної і туристичної діяльності. Мета, завдання і форми проведення екскурсійної діяльності. Сутність екскурсійного процесу. Основні функції екскурсій. Екскурсія як педагогічний процес. Екскурсія як метод пізнання. Класифікація екскурсій, принципи і критерії класифікації. Форми організації екскурсійного обслуговування на туристсько-екскурсійних підприємствах. Суб'єкти екскурсійної діяльності. Маркетинг та менеджмент екскурсійних послуг.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
7. Технологія підготовки екскурсій та	<p>Підготовка нової екскурсії. Класифікація екскурсійних об'єктів і критерії їх оцінки. Картки (паспорти) пам'ятників задіяних в екскурсіях. Основні вимоги до складання</p>	<p>Здача виконаних практичних</p>

<p>методичні прийоми в їх проведенні.</p>	<p>екскурсійного маршруту. Визначення методичних прийомів та техніки ведення екскурсії. Складання методичної розробки екскурсії. Об'їзд (обхід) в екскурсійному маршруті. Підготовка контрольного тексту екскурсії. Складання індивідуального тексту екскурсії. Прийом та задача екскурсії. Затвердження екскурсії і екскурсійного маршруту. Комплектування «портфеля екскурсовода». Обов'язкова документація екскурсії. Поняття «методичний прийом». Призначення методичних прийомів, щодо організації екскурсійної діяльності, їх класифікація. Методичні прийоми показу та розповіді, їх значення в екскурсійній діяльності. Особливі методичні прийоми в екскурсійній діяльності. Техніка ведення екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода і шляхи її підвищення.</p>	<p>завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>8. Анімація як вид культурно-дозвілєвої діяльності.</p>	<p>Сутність анімації в туризмі. Функції туристичної анімації. Типологія анімації. Особливості і значення готельної анімації. Вербальні анімація: поняття, сутність, форми. Невербальні засоби спілкування в анімації. Акторська майстерність аніматорів. Методичні рекомендації з підготовки аніматорів.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>9. Особливості надання анімаційних послуг.</p>	<p>Основні характеристики об'єктів анімаційного інтересу. Особливості роботи аніматорів з різними категоріями туристів. Створення і реалізації анімаційних програм. Типологія програм туристичної анімації. Готельні анімаційні послуги і програми. Анімаційний менеджмент. Матеріальна база для забезпечення роботи анімаційної служби готелів і тур комплексів. Функціональні обов'язки фахівців з анімації.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>10. Використання різних типів анімації в туризмі.</p>	<p>Використання анімаційних технологій в процесі розробки екскурсії. Методи туристської анімації на екскурсійних об'єктах. Роль анімації для розвитку сільського туризму. Організація ігрової та спортивної анімації. Музична та танцювальна анімація. Організація анімаційних шоу. Свято як основа комплексної анімації. Карнавальна анімація. Гральний бізнес в анімаційній діяльності. Роль анімації в тематичних парках Світу.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>
<p>11. Договірні відносини при організації подорожей.</p>	<p>Загальна характеристика договорів. Вимоги до укладання договорів. Договірні відносини між туристськими підприємствами. Договірні відносини між туристськими підприємствами та постачальниками послуг. Договірні відносини між туристськими підприємствами і споживачами туристичних послуг.</p>	<p>Здача виконаних практичних завдань з захистом теоретичних положень</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Альтгайм Л.Б. Основи музейної та екскурсійної діяльності. Курс лекцій / Л.Б. Альтгайм. – Тернопіль: Тернопільський нац. пед. університет ім. В. Гнатюка, 2007. – 113 с.
2. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – 2-ге, перероб. і доп. – К.: Альтерпрес РА, 2012. – 444
3. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. 2007 р. - 288 с.

4. Бриль, К. Г. Опорний конспект лекцій з курсу «Організація анімаційної діяльності» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 1401 «Сфера обслуговування», напрям підготовки 6.140103 «Туризм» / уклад. К. Г. Бриль. – Чернігів : ЧНТУ, 2014 – 109 с.
5. Бурдейна А.В. Поїздки за кордон: працевлаштування, туризм, візові документа. Видавництво Фурса, 2008 р. - С. 72.
6. Віндюк А. Спортивно-оздоровча анімація: види, функції, особливості організації. Молодий вчений, 2020. №11 (87), С. 371-374. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-80> (дата звернення: 28.08.2021).
7. Вороніна Г. Б. Анімаційний інтерес і ресурси анімації як фактор розвитку атрактивності території. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія. 2011. № 2. С. 157-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUg_2011_2_29 (дата звернення: 28.08.2021).
8. Галасюк С. С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності, [текст] навч. посіб. / С. С. Галасюк, С. Г. Нездоймінов - Київ: «Центр учбової літератури», 2013. - 178 с
9. Грабовський Ю.А., Скалій О.В., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2008.- 304с.
10. Гуріна І., Романів А. Проблеми страхування високогірних сходжень на ринку страхових послуг України. Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали XIV Міжнародної конф. – Львів, 2020. С.300-305
11. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: навч. посіб. Київ: «Альтерпрес», 2004. 192 с.
12. Дмитрук О.Ю., Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навч. посіб. 2 вид., перероб. та допов. Київ: «Альтерпрес», 2008. 280 с.
13. Дутчак С.В., Дутчак М.В. Деякі аспекти виділення сегментів спеціалізованого туризму та їх стан на території Чернівецької області URL: <http://arr.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/286.pdf>
14. Зарицька Д. М. Організаційно-технічне забезпечення анімаційних програм в туризмі. Праці міжнар. наук. конф. (Київ, 13-14 квіт. 2016). Київ, 2016.
15. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник для студ./ В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорова, М.М. Олексійко. – К.: Кондор, 2010. – 166 с.
16. Килимистий С.М. Класифікація видів анімаційної діяльності в туризмі. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. № 2 (5), 2015. URL: file:///C:/Users/Алла/Desktop/фото%20Данилюк%20А.М/mvkfm_2015_2_17.
17. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. - Чернівці: Книги - XXI, 2003. - 300 с.
18. Кікар О. Тематичні парки. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті : Праці міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів і студентів (Київ, 10–11 квітня 2014). Київ, 2014. С. 508-510.
19. Копієвська О. Р. Паркова індустрія. Київ, 2015.
20. Кравець О.М., Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі. Харків, 2017. 335 с.
21. Кроль О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 144 с.
22. Любіцева О.О. Методика розробки турів : навч. посіб. - Київ: Альтерпрес, 2003. - 104 с
23. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. - К. : Знання, 2008 р. - 661 с
24. Матвієнко, А.Т. Технологія та організація туристичної діяльності: Навч. посібник / А.Т. Матвієнко, В.Г. Цись. – К.: Кондор, 2015. – 120 с
25. Мельниченко СВ. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: монографія / СВ. Мельниченко. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. - 494 с.
26. Михайличенко Г.І. Практика організації туристичних подорожей. /Г.І. Михайличенко. Київ, 2003
27. На допомогу підприємцеві туристичної галузі : методичний посібник. Частина 1, 2. -К. : Ін-т туризму ФПУ, 2005 р.
28. Найкращі музичні фестивалі Європи-2017. URL: <http://studway.com.ua/muzichni-festivali-uevgori-2017/> (дата звернення: 28.08.2021).
29. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу. Економіка та суспільство. № 29. URL: <https://www.redbull.com/ua-uk/top-music-festivals> (дата звернення: 28.08.2021).

30. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. / Н.А. Леоненко. Харків: НУЦЗУ, 2019. 167 с. URL: http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/ORGANZACYA_EKSKURSJOI_DYALNOST.pdf
31. Поколюдна М.М. Організація екскурсійної діяльності : підручник / Поколюдна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.
32. Правила змагань зі спортивного туризму. Затверджено Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту від 24.04.2008. Київ, 2008. 148 с.
33. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні / під ред. В.К. Федорченко. - К : Х-Інтер, 2002 р. - 635 с
34. Прокопчук В., Романів А., Тресковець В. Рівненщина в системі міжрегіональних туристичних маршрутів. Географія, туризм і природокористування. Матеріали Регіональної студентської наукової конференції кафедри туризму та готельно-ресторанної справи у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 14 травня 2019 р.) / Редкол.: проф. Мошинський В.С. (голов. ред.) та ін. – Рівне: НУВГП, 2019. - С.96-100
35. Романів А.С. Комбіновані туристичні подорожі Європою на власному автотранспорті як різновид бекпекінгу. Географія та туризм: науково-практичний збірник. Випуск 54. – Київ, 2019. – С. 10-17
36. Романів А.С. Підкорення Монблану. Географія та економіка в рідній школі. Науково-методичний журнал №12 (202) Грудень 2018. С.42-45
37. Романів А.С., Барановська А. О. Територіальна структура готельного господарства Рівненщини Туризм: наука, освіта, практика. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 50-ої річниці створення Рівненського відділу Українського географічного товариства у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 24-25 квітня 2020 р.) / редкол.: В.С. Мошинський, Н.Б. Савіна, М.О. Клименко, С.І. Коротун та ін. – Рівне: НУВГП, 2020. С. 200-205
38. Романів А.С., Гавлітюк К.Р. Сучасні тенденції розвитку пригодницького туризму в Українських Карпатах. Туризм: наука, освіта, практика. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 50-ої річниці створення Рівненського відділу Українського географічного товариства у Національному університеті водного господарства та природокористування (м. Рівне, 24-25 квітня 2020 р.) / редкол.: В.С. Мошинський, Н.Б. Савіна, М.О. Клименко, С.І. Коротун та ін. – Рівне: НУВГП, 2020. С. 156-161
39. Романів А.С., Миронець Н.Р., Герасимчук Ж.М. Страхування активних та екстремальних видів туризму в Україні: сучасний стан і перспективи. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. збірник наукових праць 2021 Випуск 1 (147). С. 45-52
40. Світ туризму. Молодіжний відпочинок за кордоном URL: <http://tursvit.info/molodizhnyjvidpochynok-za-kordonom/> (дата звернення: 26.08.2021).
41. Скалій О.В., Грабовський Ю.А., Скалій Т.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник: Тернопіль: ТНПУ, 2005. 225 с
42. Скнар В. К. Дозвілля в зарубіжних країнах. Київ, 2015. 74 с.
43. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: підручник. - Київ : Грамота, 2006. - 264 с
44. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т.І. Ткаченко. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 537 с
45. Трусова Т. С. Роль анімаційної діяльності у розвитку туризму України. Проблеми та перспективи розвитку вищої школи та економіки в XXI столітті : Праці міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 90-річчю від дня народження С. Я. Дем'янчука (Рівне, 22–23 жовтня 2015). Рівне, 2015. С. 192–196.
46. Чагайда І.М. Екскурсознавство: Навч. посібник / І.М. Чагайда, С.В. Грибакова. – К.: «Кондор», 2004. – 204 с.
47. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії: навчальний посібник. - Київ: Атіка, 2006. - 254 с.
48. Шикуча Р.Р., Марчук О.О. / Організація педагогічної музейної комунікації із здобувачами вищої освіти під час вивчення природничих наук / О.О. Марчук, Р.Р. Шикуча // Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. – С. 17 – 24.
49. Myronets N. Organization of Children's Tourism: Problems and Ways to Solve it / N. Myronets, T. Hlushkova, V. Shkirynets. // ZESZYTY NAUKOWE. – 2020. – С. 42–59.
50. Shykula R.R. Periodization museum pedagogy as a science / R.R. Shykula // Modern scientific researches and developments: theoretical value and practical results. Materials of international

scientific and practical conference. March 15 - 18, Bratislava, Slovak Republic, 2016. - P. 152-153.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістові модулі 1-2 (теми 1-8)	60
Підсумковий контроль (теми 1-8) – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

